

11. Odpoveď ministra kultúry Slovenskej republiky M. Maďariča na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Hubu podanú 23. októbra 2014 vo veci výstavby v areáli Bratislavského hradu

Minister kultúry
Slovenskej republiky

Marek MAĎARIČ

SEKRETARIAT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 24-11-2014		
Číslo spisu: PRED-1030/2014		
Listy: 1/4	Prílbhy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava 19. novembra 2014
MK - 2797/2014-110/19280

Vážený pán poslanec,

na základe Vašej interpelácie č. PREDS-936/2014, ktorú ste predložili predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky dňa 23. októbra 2014, Vám zasielam odpovede na Vaše otázky v súvislosti s výstavbou garáží v areáli národnej kultúrnej pamiatky Bratislavského hradu.

Ad 1) „Je podľa Vás a Vami vedeného ministerstva kultúry adekvátne považovať túto aktivitu za súčasť rekonštrukcie Bratislavského hradu?“

Dovoľte mi v tejto súvislosti pripomenúť, že Slovenská republika v druhom polroku 2016 preberie historicky prvé predsedníctvo v Rade Európskej únie, ktoré predstavuje prestížnu a zároveň náročnú úlohu s príležitosťou na prezentáciu našej krajiny navonok. V súvislosti so zabezpečením úspešného a dôstojného priebehu predsedníctva bolo rozhodnuté o dobudovaní podzemných garáží v areáli Bratislavského hradu. Výstavba garáží bola súčasťou schváleného uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 955 zo dňa 17.12.2008 a celkovej koncepcie riešenia rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky Bratislavský hrad.

Obnova národnej kultúrnej pamiatky sa definuje v zákone č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov ako súbor špecializovaných umelecko-remeselných činností a iných odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia alebo rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky alebo jej časti s cieľom zachovať jej pamiatkové hodnoty. Pred začatím obnovy je vlastník národnej kultúrnej pamiatky povinný krajskému pamiatkovému úradu predložiť žiadosť k vydaniu rozhodnutia o zámere obnovy. Tento zámer obnovy možno pripravovať iba na základe výskumov a inej prípravnej dokumentácie a projektovej dokumentácie. Práve preto vzhľadom na plánovanú a napokon realizovanú výstavbu garáží, bol v areáli národnej kultúrnej pamiatky realizovaný široký rozsah pamiatkových výskumov, z ktorých architektonicko-historické a archeologické nálezy prekvapili nielen laickú ale i odbornú verejnosť. Aj keď výskumy ešte nie sú úplne ukončené a vyhodnotené, už dnes možno očakávať, že zrejme prinesú prehodnotenie našich pôvodných znalostí o tomto území.

V uvedených súvislostiach dokončenie rekonštrukcie areálu Bratislavského hradu v časti akropoly sa po ukončení prác stane spolu s prezentáciou výnimočných nálezov

z nádvorí i zo západnej terasy v priestoroch bývalej jazdiarne a barokovej záhrady a tiež lapidária pridanou hodnotou, pre všetkých návštevníkov Bratislavského hradu už počas predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie. Pokiaľ je cieľom rekonštrukcie aj obnoviť bývalú jazdiareň, tak tieto aktivity možno považovať za súčasť celkovej rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky, nehovoriac už o historickej pridanej hodnote archeologických nálezov, ktoré boli objavené počas výskumov.

Ad 2) „Zaujalo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky oficiálne stanovisko k tejto aktivite? Ak áno, aké?“

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy je v zmysle základných ústavných článkov povinné konať len v medziach zákona a spôsobom akým ustanovuje zákon.

Podat' stanovisko, teda odborný názor, je povinný správny orgán, ak patrí problematika do jeho pôsobnosti a ďalej slúži ako podklad pre iný správny orgán pre vydanie rozhodnutia v správnom konaní.

Pôsobnosť Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v oblasti ochrany pamiatkového fondu je jasne definovaná v zákone č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov. Z uvedeného vyplýva, že v tomto štádiu Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky nebolo kompetentné podávať oficiálne stanovisko v tejto aktivite. Kompetentným a vecne príslušným orgánom je Krajský pamiatkový úrad v Bratislave, ktorý vydal rozhodnutie k zámeru obnovy národnej kultúrnej pamiatky Bratislavského hradu, III. etapa a následne 8 záväzných stanovísk k jednotlivým fázam tejto aktivity.

Ad 3) „Aké je oficiálne stanovisko Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, ktorého je Váš rezort zriaďovateľom, k tejto aktivite?“

Podobne ako Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, ktoré je v správnom konaní odvolacím orgánom voči účastníkmi konania napadnutým rozhodnutiam Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, Pamiatkový úrad Slovenskej republiky je odvolacím orgánom voči napadnutým rozhodnutiam príslušných krajských pamiatkových úradov, to znamená, že v súčasnosti taktiež nepodáva žiadne oficiálne stanovisko k predmetnej veci.

Môžem Vás však ubezpečiť, že Krajský pamiatkový úrad v Bratislave ako kompetentný orgán vo svojom poslednom záväznom stanovisku zo dňa 23.9.2014 stanovil prísne požiadavky na ochranu, zabezpečenie a prezentáciu jednotlivých nálezov.

Pre polohu konštrukcií rímskeho objektu pri vjazde do garáží určil zachovanie východnej steny v celej zachovanej dĺžke na pôvodnom mieste. Pre murivo južného piliera žiada transfer murív do expozičného priestoru pod južnou terasou hradného paláca, za účelom jeho prezentácie ako exponátu rímskej stavebnej techniky. Časti značne staticky narušených základových murív západnej steny, ktorých transfer nie je možný, budú rozobrané na stavebný materiál, ktorý sa použije na prezentáciu pôdorysov všetkých priľahlých keltsko-rímskych stavieb v úrovni upraveného vonkajšieho terénu dlažbou alebo nízkym múrikom. Keltsko-rímsky objekt pod zimnou jazdiarňou bol po ukončení jeho výskumu v roku 2010 odborne prekrytý. Zostane zachovaný v celom rozsahu pod úrovňou podlahy rekonštruovanej zimnej jazdiarne, spôsobom zaručujúcim jeho ochranu. Najlepšie zachovaný objekt z tohto obdobia na východnom okraji barokovej záhrady je ochrannou konštrukciou voči suterénom

garáží zachovaný na pôvodnom mieste. Po ukončení archeologického výskumu bol dočasne zasypaný za účelom jeho dočasnej ochrany. Krajský pamiatkový úrad v záväznom stanovisku požaduje prezentáciu originálu rímskych konštrukcií predmetného objektu na pôvodnom mieste pod krycou stavbou pre návštevníkov hradu. V zmysle hore uvedených záväzných stanovísk k prípravnej a projektovej dokumentácii bude spracovaná realizačná projektová dokumentácia zamýšľanej obnovy, ktorá bude v rozpracovanosti prerokovaná s Krajským pamiatkovým úradom v Bratislave a následne predložená na vydanie príslušných záväzných stanovísk.

Poverený pracovník Krajského pamiatkového úradu v Bratislave sa pravidelne každý štvrtok v týždni zúčastňuje kontrolného dňa stavby a priebežne počas celého obdobia trvania výskumov vykonáva štátny pamiatkový dohľad, kontroluje plnenie rozhodnutia k zámeru obnovy a aj plnenie záväzných stanovísk tohto orgánu na ochranu pamiatkového fondu.

Krajský pamiatkový úrad v Bratislave s vykonávateľmi pamiatkových výskumov úzko spolupracoval a bude sa vyjadrovať i k odovzdanej výskumnej dokumentácii, ktorá sa má v najbližšom období finalizovať. Jej súčasťou bude i návrh prezentácie nálezov v priestoroch pôvodného nálezu alebo v priestoroch lapidária Bratislavského hradu. V prípade potreby má Krajský pamiatkový úrad v Bratislave okrem vydávania odborných stanovísk aj kompetenciu vydať rozhodnutie o opatreniach na odstránenie prípadných nedostatkov.

Ad 4) „Kto konkrétne (menovite inštitúcia a osoba) je garantom toho, že pri vyššie uvedenej investičnej aktivite nedôjde k poškodeniu alebo ohrozeniu tamojších archeologických nálezov?“

Garantom toho, že počas rekonštrukcie areálu nepríde k poškodeniu alebo ohrozeniu archeologických nálezov, je jednoznačne investor, Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý ku konkrétnym krokom investičnej akcie zaväzuje jej zhotoviteľa.

Ako som už uviedol, priebežný dohľad zo strany kompetentného orgánu na ochranu pamiatkového fondu je zabezpečený v rámci kontrolných dní stavby. Po odovzdaní výskumnej dokumentácie z pamiatkových výskumov investorom Krajskému pamiatkovému úradu v Bratislave, bude táto odborne posúdená.

V týchto súvislostiach by som rád upozornil, že akropola hradného kopca, vzhľadom na jej kontinuálne osídlenie už od laténskej doby a masívne stavebné zásahy v minulosti, ktoré mali ďaleko od rešpektovania archeologických nálezov bola z hľadiska ich zachovania značne degradovaná a mnohé, aj keď často krát len zvyškové archeologické nálezy boli nájdené v stave rôzneho stupňa predošlého poškodenia alebo úplného zničenia. Z toho museli vychádzať i všetky návrhy na spôsob ich zachovania a prezentácie, k čomu investora zaviazal aj Krajský pamiatkový úrad v Bratislave.

Podľa mojich informácií, investor spolu s projektantom stavby v úzkej súčinnosti s realizátormi pamiatkového výskumu archeologickou spoločnosťou Via Magna, s.r.o., s vecne príslušným orgánom štátnej správy pre ochranu pamiatkového fondu Krajským pamiatkovým úradom Bratislava, aktívne hľadajú a využívajú najvhodnejšie technológie a metódy zabezpečenia ochrany archeologických nálezov a spôsoby ich sprístupnenia a prezentovania pre verejnosť a zachovanie aj pre ďalšie generácie.

Hoci v areáli Bratislavského hradu bola stavebná činnosť bezohľadne realizovaná aj v minulých storočiach, bol tu realizovaný aj archeologický výskum od 60-tych rokov 20.

storočia. Na tento v rokoch 2008 - 2010 nadviazal archeologický výskum realizovaný Mestským ústavom ochrany pamiatok Bratislavy (ďalej len „MÚOP“), ktorý preukázal mnohé ďalšie archeologické nálezy. Avšak tento výskum bol vtedajším vedením Národnej rady Slovenskej republiky pozastavený. Jeho ďalšie pokračovanie sa uskutočnilo až v súvislosti s plánovaným predsedníctvom Slovenskej republiky v Rade Európskej únie od roku 2013. Tento archeologický výskum bol vykonávaný archeologickou spoločnosťou Via Magna, s. r. o., ktorá je tiež držiteľom platného oprávnenia na vykonávanie archeologických výskumov tak ako aj MÚOP. Výskum bol realizovaný pod drobnohľadom odborníkov z archeologickej oblasti i laickej verejnosti a aj priebeh výstavby garáží v areáli Bratislavského hradu naďalej pokračuje v súčinnosti s archeológmi a Krajským pamiatkovým úradom v Bratislave, ktorí pripravujú aj projekt prezentácie výnimočných archeologických nálezov, s ktorým sa mohli oboznámiť aj účastníci medzinárodnej odbornej konferencie, ktorá sa uskutočnila v septembri 2014 práve na Bratislavskom hrade.

Vážený pán poslanec, na záver chcem uviesť, že vecne príslušný organizačný útvar Ministerstva kultúry Slovenskej republiky si nechal zložitú odbornú tému vysvetliť realizátormi archeologického výskumu a Krajským pamiatkovým úradom v Bratislave, a konštatujem, že požiadavky na ochranu, zabezpečenie a prezentáciu jednotlivých nálezov boli nastavené veľmi prísne a nekompromisne tak, aby boli pamiatkové hodnoty zachované a prezentované v maximálnej možnej miere a v súčinnosti s projektantom a realizátorom investičnej výstavby garáží v areáli Bratislavského hradu.

S pozdravom

Vážený pán
Mikuláš Huba
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava

Na vedomie:

Vážený pán
Pavol Paška
predseda Národnej rady Slovenskej republiky
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava